

nu« (»Obzor«, LXIII. br. 78.) i D. Petrik »Plastika« (»Jut. List«, XI. 3659.) Djaci pomenute ekskurzije priredili su mjeseca travnja u Umjetničkom Paviljonu izložbu tih svojih radova. Nekoje slike dodane su kao ilustracije članku g. Ivekovića u ovom svesku.

Izašlo je već i drugo, popunjeno izdanje I. dijela »Povjesne čitanke« dr. Stj. Srkulja kao pomoćna knjiga za niže razrede srednjih i stručnih škola. Kakve su prilike, dobra je to antologija, tek je sistem »po narodima« nešto težak, a znatno se osjeća i manjak ilustracija. — Napokon, poslije duge pauze (od 1911.) izišao je 1.

snopić šestoga sveska Klaićeve »Povijesti Hrvata«. Ovo se monumentalno djelo već po svom zamašnom karakteru polagano razvija i dopire sada do u razdoblje hrvatskoga kraljevstva za vlade prvih triju Habsburgovaca 1527.—1608. Prikazana je kompetencija banova i banovaca, legislativa i egzekutiva, financije, pa materijalna i duševna kultura hrvatskoga naroda u naponu najveće najezde turske. Što se tiče opreme, ovaj sveščić prema 1. iz devedesetih godina pokazuje bolju tipografsku izvedbu, ma da ovaj snopić donekle držan »u stilu« nakladničke opreme s pređašnjima knjigama toga djela.

(Matasović)

BILJEŠKE.

* 5. veljače umro je u Zagrebu Levin pl. Horvath, umir. odsječni savjetnik kr. hrv. slav. dalm. zem. vlade. On je u svoje vrijeme, dok je s Obrtnom školom bio u vezi bivši »muzej za umjetnost i obrt«, upravljao neko vrijeme tim zavodom. Privatno je sam bio veliki sabirač starih umjetnina i naših narodnih umjetničkih rukotvorina, te je u Sjemenišnoj ulici posjedovao u četiri sobe svoga stana prekrasne i dragocijene zbirke, a sve ih je (kao i novčanu gotovinu) pred godinu dana oporučno namijenio Hrvatskom Narodnom Muzeju, odjelu za umjetnost i umjetnički obrt uz veoma umjerenu cijenu kao odštetu rodbini. Tako će se zagrebački muzej domoći u ovo, za kulturne institucije oskudno vrijeme, odlične jedne sabiračke ostavštine, namijenjene narodu po želji pokojnikovoj.

* U kupalištu Velika pokraj Požege našlo se u veljači u vinogradu Stj. Stojčevića na ostanke rimskoga groblja i stvari iz V. stolj. p. K. U blizina je bila rimska naselbina koju je tangirala cesta. Nastojanjem g. D. Raškovića, rav. učitelja, obaviješten je o nalogu H. N. Muzej u Zagrebu, pak je sama iskapanja potom stručno rukovodio upravitelj predhistorijskog odjela dr. V. Hoffiller. H. N. Muzej dobio je tom prilikom lijepih akvizicija rimskih staklenih boca, veoma dobro sačuvanih.

* U Novom Sadu onovan je Vojvođanski Muzej. Gradska općina votirala je osnivačkom odboru 25.000 dinara.

* 22. III. pod br. 3635. razaslala je kr. hrv. slav. zem. vlada, povjereništvo za prosvjetu i vjere okružnicu o sabiranju uskrasnih jaja za etnografski odio hrv. nar. muzeja zbog ornamentike i simbolike naših pučkih običaja. Preporučilo se i sakupljanje spr-

va, kojima se pisanice zgotavljaju. Kao kod svakoga predmeta za muzej treba napomenuti: odakle je, tko i kad ga je pravio, kakovim je bojama i na koji način pravljen, kako se nazivlju šare, tko je nabavio, dotično darovao. Adresa: H. N. Muzej, etnografski odio, Zagreb, Mažuranićev trg 27.

* Slike grada Zagreba u ovom svesku nemaju doduše veliku historijsku vrijednost već zbog načina risanja, ali tim više antikvarnu kao novi prilozi dosadašnjim publikacijama. Ustupio ih je gradski Muzej (rav. g. E. Laszowski) i arheol. hist. odio Hrv. Nar. Muz. (rav. g. dr. J. Brunšmid). Slika 1. potječe iz g. 1862., 2. i 3. crtao J. Lechner (gedr. b. Horenski), 4. bila prilog »Agrar Zeitung«, dok je 5. po drvorezu iz XIX. st. (u grad. muzeju), a 6. iz Hühnovih litografija. Ovi su primjerci samo nadopuna onom materijalu, što ga je u svoje vrijeme publicirala »Prosvjeta«, pa prof. Gj. Szabó u »Savremeniku« (IX. 159.) »Slike grada Zagreba iz četiri stoljeća«, te prof. Vj. Klaić u svojoj monografiji »Zagreb« (1918.)

* 5. IV. držao je prof. Jiroušek u društvu Braće Hrvatskog Zmaja u Zagrebu predavanje o etnografskoj izložbi prigodom proslave tisućgodišnjice hrvatskoga kraljevstva, te je tim povodom u diskusiji nabačena ideja osnivanja jednoga Hrvatskoga etnografskoga društva. Ne ulazeći zasad u raspravljanje, bi li bilo uputno pokraj jedva razvitoga rada i sistema povjerenikâ etnografskoga odjela u Hrvatskom Narodnom Muzeju cijepati interes, sredstva i ličnosti na dva foruma, valja pohvalno napomenuti, da je nastojanje rečenoga društva B H Z starije i od samoga muzejskoga odjela, kako dokazuje i danas još aktualni članak dr. V. Deželića st. »Etnografska izložba i etnografski muzej u Zagrebu« (»Hrvatski Zmaj«, glasilo, br. 2. s. 24. god. 1917.)